

Vi äter oss in i Amazonas Skriv på

för att uppmana importörerna
att välja hållbar sojaodling

I Brasiliens regnskog är sojaodling och boskapsuppfödning de två viktigaste orsakerna till avskogningen. Vi kan alla vara med i arbetet för att skydda klimatet, regnskogen och människors rättigheter i Brasilien.

På www.latinamerikagrupperna.se kan du läsa mer och skicka ett e-brev till svenska sojaimportörer!

I Brasilien tränger sig odlingarna allt längre in i regnskogen. Det mesta av marken ägs av några få storbönder, medan många andra saknar egen jord. En av dem är Calixto dos Reis som tillsammans med några hundra andra bor i ett ockupationsläger för jordlösa bönder.

REGNSKOGEN SKÖVVLAS när sojan breder ut sig

Svenska kor utfodras allt mer med den proteinrika sojabönan och importen från Sydamerika ökar. Men för att ge plats åt de stora sojafälten i Brasilien skövlas regnskogen och människor fördrivs från sina marker.

– Man odlar soja för att korna ska bli tjocka. Samtidigt har människor inte mat att äta.

Calixto dos Reis tittar ut över landsväg BR-163 där lastbil efter lastbil transporterar kor och sojaböner genom regnskogen. Den berömda "sojavägen" går rakt igenom den brasilianska delstaten Mato Grosso, upp till hamnen i staden Santarém vid Amazonasfloden. Mil efter mil kantas den av ett hav av sojaodlingar.

Precis i skogsbrynet till den täta regnskogen har Calixto dos Reis och några hundra andra slagit läger. Ockupationslägret "Tolfta oktober" tillhör de jordlösa böndernas rörelse, MST, och ligger på en stor boskapsfarm. I Brasilien ägs det mesta av marken av några få storbönder, medan många andra saknar egen jord. MST samlar två miljoner människor som kämpar för en jordreform och rätten att ha mark för att odla. Därför ockuperar de mark som inte används eller på annat sätt är olaglig, med målet att den ska bli deras.

En gång i tiden sträckte sig Amazonas regnskog en bra bit söder om "Tolfta oktober", men okontrollerad träutvinning och senare boskapsuppfödning på stora ytor gjorde att skogen försvann och blev till öppen betesmark.

– Det är egentligen ingen ideal jord att odla på, men den är bättre än ingen jord alls, säger Calixto dos Reis syster, Ana Maria, när hon visar mig in bland de små odlingarna av majs och grönsaker.

Ana Maria dos Reis, hennes man Marciano Silva

och deras tre barn bor i ett tillfälligt skjul byggt av träplankor och plastskynken. Marciano Silva och hans fyra bröder kom till Mato Grosso för nitton år sedan från östra Brasilien där det rådde svår torka.

– Det var väldigt fattigt där och det gick inte bra att odla. Men så hörde vi reklamen om att det fanns utveckling och mycket jobb i Mato Grosso, så precis som många andra begav vi oss iväg, berättar Marciano Silva.

I början lyckades bröderna också få jobb. När marken ska göras i ordning för att användas till sojaodlingar eller betesmark krävs mycket arbetskraft för att röja buskar och träd och riva upp stora rötter.

– Det var ett hårt arbete, men ett arbete. När

**Det här har varit ett
laglöst land. De som
har makt och pengar
har tagit det de vill.**

Marciano Silva

röjningen var klar var det slut på jobben. Sojaplantorna sköts helt och hållet av maskiner och det behövs inga arbetare, särskilt inte såna som vi som inte har någon utbildning, säger Marciano Silva.

Efter fem års ockupation har jorden på den stora boskapsfarmen äntligen blivit deras och de kan börja organisera upp odlingen på riktigt. Men i utbyte måste de enligt lagen även återplantera en del av den skog som en gång fanns där. Marciano Silva tycker att det är bra, men samtidigt kommer det att kosta både arbete och pengar för dem som bor i lägret.

– Egentligen är det inte logiskt. Storgodsägarna har kommit hit och roffat åt sig marken och avverkat regnskogen. Sen när vi äntligen får vår lagliga rätt till den så måste vi återplantera det de har förstört.

I princip all jord som i dag används till sojaodlingar och boskapsuppfödning i Mato Grosso tillhörde förut staten och har intagits olagligt. Inte sällan med hjälp av lejda beväpnade män som vaktade ägorna och körde bort dem som bodde där. För några år sedan var det vanligt att människor mördades i jakten på mark.

– Det här har varit ett laglöst land. De som har makt och pengar har tagit det de vill, berättar Marciano Silva.

Enligt en nytkommen rapport från organisationen SwedWatch bidrar den soja som exporteras i form av foder till svenska kor, grisar och kycklingar till att Amazonas regnskog avverkas. Sojafälten tränger boskapskötseln längre och längre upp i regnskogen och en ökad efterfrågan på brasilianskt kött gör att allt större ytor krävs även till betesmark.

De grupper av ursprungsfolk som fanns kring BR-163 har försvunnit, de flesta fördrivna till reservatet Xingú i östra delen av Mato Grosso. Edina Franco på organisationen för ursprungsfolk, CIMI, i staden Cuiabá berättar att många också har flyttat till städerna där de möts av diskriminering och ett hårt liv som inte sällan slutar med alkoholism.

– De stora odlingarna dödar vattendrag, skogar och djur. Det är ursprungsfolkens levebröd. Hur ska man då kunna bo kvar? undrar hon.

Kerstin Edquist

Soja och kött i Sverige

Varje år importeras 185 000 ton sojaprodukter och 10 000 ton nötkött från Brasilien. 90 procent av sojan används i foder till kött- och mjölkdjur.

Läs SwedWatchs rapport om konsekvenserna av svenska företags import av soja och kött från Brasilien på www.swedwatch.org